

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-báz) hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. [Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona.] 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 5 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Pelyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Huszonketten.

Minden jó léleknek igaz öröme
telhetik abban, ha embertársait meg-
elégedettnek láthatja.

Már aztán mikor nem kisebb fér-
fin, mint az országnak a király után
első embere mondja magát megelége-
detnek, akkor úgy illik, hogy az egész
ország öröm árban uszáék.

És minthogy ma az országnak
első embere Br. Bánffy Dezső, hát ter-
mészetesen az ő megelégedéséről el-
mélkedünk ebben a kis cikkelyben.

Történt ezelőtt ugyanis harmincz
esztendővel, hogy a mikor Ferencz
Józsefet tünepélyesen magyar királylá
koronázták a magyar főispánok meg-
egyezének abban, hogy ennek a neve-
zetes történelmi eseménynek az évfordu-
lati napjain vagy is az egymásra
következő esztendőktől Június hava nyol-
cadik napján összegyűlekeznek az
ország fővárosában és kifejezést adnak
a felség iránt való hódolatuknak, s
egyben tisztelgésre mennek az idősze-
rinti miniszterelnökhöz megkérendő a
nagy urat, hogy a főispáni kar hódó-
latát annak rendje szerint jutassa a
trón számolyához.

Az Urnak 1897-ik esztendejében
a tegnapi napon e harminczéves fogad-
alomhoz híven megjelentek Budape-
sten a főispánok számszerint — hu-
szon k e t t e n .

Bánffy Dezső báró — a mint
hírlík — nagy szíveséggel fogadta a
főispánok tisztelgését és leplezetlenül
bevallotta előttük, hogy megjelenésük
örömtől okoz neki és meg van velük
elégedve.

A mint mondják: megjelenének a
kormány hatalom vidéki representansai
számszerint h u s z o n k e t t e n .

Jól értük megadolgott: nem töb-
ben, mint épen — h u s z o n k e t t e n .

Hát ez is mindenesetre tisztelgetre
mélto numerus és ha elgondoljuk, hogy
valamennyien nagy és hatalmas férfiak
— hát még kvalitás dolgában sem
kicsinyelhetjük ezt a numerust.

Ennek dacára azonban a Bánffy
Dezső báró nagy megelégedésének a
hátsó terében lehetetlen észre nem
vonnunk bizonyos feltűnő hézagot.

Tudunk szerint ugyanis a főis-
pánok száma meghaladja a hatvanat
megjelent pedig tényleg huszonkettő,
tehát körülbelül harmincz százalék.

A huszonkettő tehát, harmincz
százalékot jelent, vagyis egy bizonyos
törtet, (?) a mely iránt különben
Bánffy báró nagy szeretettel visel-
tetik.

Már most az a kérdés merül fel,
hogy ha Bánffy báró nagy örömből
és megelégedéséből leltünk 70 száza-
lékot, ez a maradék alkalmas-e arra,
hogy a miniszterelnök tünepélyesen
megelégedettnek jelentse ki magát.

Mi úgy nézzük, hogy az öröm
közé vegyűlnie kell a távol maradt 70
százalék meg nem jelenése miatt ér-
zett bánatnak is. És bizonyos, hogy
ha Bánffy helyén más valaki ül, ebben
az elmaradásban az idő nek bizo-
nyos a jelét tényleg meg kell vala
látnia.

Bánffy Dezső persze nem látja,
hogy a főispáni kar csak 30 percczel
előtt kell annapelnöki, vagy iránta való
bizodalmutat megbizonyitniok.

Bánffy Dezső nem látja, hogy a
legitimabb gárda a főispáni kar nem
davarába nagy tömegben vonul fel Bu-
dapestre végezzen és a megelégedéshez
szükséges hódolatnyilvánításokat előtte
kifejezésre juttassa.

Nem látja, hogy az iránta való
bizalom és lelkesedés legalább is 70
százalékkal alászállott.

Nem látja, hogy a huszonkettő
bár szép numerus magában véve, de

arra nem elég, hogy a mikor valaki
százat keres, a huszonkettő is kielé-
gitse.

No, de hát ha Bánffy az ilyen
jelekben nem veszi észre az intelme-
ket, arról mi nem tehetünk. Ő meg van
elégedve, ergó a magyarnak sincs oka
— boldogabb nem lenni.

E. M. K. E.

A márczius 12-iki választmányi ülésből
kiküldött szervező bizottság elkészülvén mun-
kájával, a következő indokollással terjeszti
a június 12-én tartandó választmányi
ülés elé:

Tisztelt Igazgató Választmány!

A tekintetes igazgató választmány folyó
évi márczius hó 12-ikén tartott választmányi
ülésének határozatahoz képest kiküldött 11
tagu albizottság nevében, alíróttak, miután
feladatunkat: az alapszabályok revízióját, a
szolgálati szabályzat, az ügyrend és a fe-
gyelmi szabályok megállapítását legjobb meg-
győződésünk szerint, az egylet magasatos
hivatásának szem előtt tartásával, hosszas és
beható tanácskozás után betöltöttük, szeren-
cesek vagyunk az erre vonatkozó terveze-
teket tisztelettel a tek. igazgató választmány-
nak böles elbírálása alá bocsátani.

Az itt beterjesztett munkálatakból al-
kalma van a tek. választmány részletes
tájékoztást szerezni azon alapelvekről, melye-
ken az egyesület eddigi szervezésének héza-
gos részeit kiegészíteni, fixírozni igyekeztünk,
hogy magasatos elhivatását minél biztosabb
sikerrel szolgálhassa, s a hozzá fűződő, ha-
talmos várakozásoknak fokozottabb mérték-
ben felelhessen meg: ennél fogva nagyban és
egészben fölmentve érezzük magunkat a mun-
kálathoz részleteinek indoklásától.

Csupán arra szorítkozunk tehát, hogy
az eddigi szervezet és a mostani tervezet kö-
zött fennfőgő nagyobb elvi eltéréseket okol-
juk meg, rámutatásával azokra a felfogások-
ra, melyek minket ezek státuálásánál vezet-
tek, a következőkben:

1. Az egyesületnek az alapszabályok ál-
tal meghatározott működési köréből mindazt
kihagyandónak véltük, a mi specifikusan a
közgazdasági tevékenység körébe tartozik,
minők a hitelszövetkezetek alakítása, biztosí-
társulatok szervezése s más nemű közgaz-
dasági intézmények istapítása, vagy létesítése.

Tettük ezt azon meggyőződésünkkel ki-
folyólag, hogy egyesületünk, mint célját hat-
ározottan kijelölő neve is mutatja, első sor-
ban és kizárólag a fajfeuntartó közművelő-
dés céljainak szolgálatára van hivatva. Nem
tagadjuk ugyan, hogy a közgazdasági emel-
kedésben és jólétben egyik biztos alapját ta-
lálhatni az intenzív faji közművelődésné: e
tág értelemben ez is nemzeti feladat, de vi-
szont az sem tagadható, a mit a magyar
közmondás e szavakkal oly igazán fejez ki:
„A ki sokat markol, keveset fog!”

Egyesületünk multja tanítja, hogy épen
feladatainak e sokoldalú eltagoltsága bénítja
meg abban, hogy elsőrangú céljának hatékonyan
lehesse szolgálatára, hiszen a társad-
almunk hazafias és nem mindennapi áldozó
képességei el egybegyűjtött vagyonunk jöve-
delme szétforgácsoltott e sok igény között.

Aztán hála a magyar közszellem életre
ébredésének, feles számával rendelkeznek már
a magyar nemzeti állomásmé oly intézmé-
nyeknek, melyek ezen a téren elsőbbrangu
faktorokká váltak s a hitelbiztosítás és pénzügy
terén diadalmasan vívják azt a harcot, a
melyben hitünk szerint csak mi lehetünk a
győztesek!

Azonban a szorosabb értelemben vett
közűművelődési feladatok közé tartozandók-
nak véltük s egyesületünk alap céljai közé
iktatjuk a szorgalmas, de szegény tanulóknak
segélyezését, hogy ezáltal az egyesület a
magyar kultúra halás és derék bajnokainak
nevelését.

A rendes tagsági díjaknak évi tíz
koronára tervezett fölemelését, azt hisszük,
elégé indokolja az egylet jövedelmi for-
rásainak a czélok nagyságához mért fogyaté-
kossága.

Ezzel szemben azonban gondoskodni ki-
vántunk arról, hogy rendes tagok számára az
egyesület szolgálatában s annak ügyinté-
zésében az eddiginél nagyobb hatáskört bizto-
sítsunk az által, hogy korlátozott számban
ugyan, joguk legyen az ig. választmányban
való képviseltetésre (12. §).

A pártoló tagsági díjaknak évi négy ko-
ronára fölemelése szintén a fentebb jelzett in-
dokban leli magyarázatát.

A közgyűlés helyét illetőleg, (eltérőleg
a régi alapszabályok intézkedéséről), melyek
az évenként a vidéki választmányok székhé-
lyein rendelték megtartani), — mi a köz-
pontot tartottuk állandóitandónak, főképen azon
indokból, hogy hazarészünk kisebb városai a
hazafias áldozatkészség rovására az ily köz-
gyűlések inproduktív kiadásokkal terhelhetnek,

részint pedig, azért is, hogy ezek a központ-
tól távol esvén, a megjelentektől mindig te-
temesebb anyagi áldozatokat követeltek, mi
a látogatottságot csapantotta meg. Mind az-
által föntartottuk a vidéki választmányok székhé-
lyeinek jogát arra, hogy meghívás után a
közgyűlést falai között vendégeül láthassa,
kivételes esetekben.

A közgyűlés hatásköréből kiyeendőnek
tartottuk az elnökön és alelnökön kívül az
összes többi tisztségviselő megválasztásának jo-
gát, s azt az ig. választmányra ruháztuk át.

Ennek magyarázata azon meggyőződés-
sünkben rejlik, hogy az ig. választmánynak,
mely hivatásának természeté szerint az ügyek
vezetésével folyton folyvást foglalkozik, legin-
kább áll módjában ezen kizárólag adminis-
tratív szolgálatot teljesítő tisztségviselő szak-
értelmével, rátermettségével és buzgalmaival
megismerkedni és e szerint nagyobb meg-
nyugvással bizhatni a választás jogát e per-
manenter működő kisebb testületre, mint az
évente összeülő közgyűlésre, mely a napi
munkának csak összegezett eredményéről
nyer felvilágosítást és tájékoztást. Ennek jo-
gosultságát már számtalan példa bizonyítja
egyesületünk életében s mi is csak jót vár-
hatunk ennek életbe léptetésétől.

A mi az ig. választmány taglétszáma-
nak korlátozását, s csupán hatvan tagra való
leszámítást illeti, szemünk előtt az lebegett
első sorban, hogy az egyesület ügyeinek in-
tézésében a tökéletes egyöntetűség és követ-
kezetesség biztosításának, sem a határozatok
hozatalában, sem azok végrehajtásában elő ne
fordulhassanak olyan megalázó felfogások,
minők a minden egyesületnélkülöz s nem
ritkán személyi ellen- vagy rokonszenvek
s szerint csoportosuló ad hoc többségek alaku-
lásánál nem régebben is magukat előadták a
meg nem határozott taglétszámmal fájdalom-
mal ismerhetjük el, egyesületünk jó hírnevé-
nek kárát, hatékonyságának bénítására.

Hisszük és reméljük, hogy ezt az egye-
sület érdekeit követelő egyöntetűséget a hat-
van tagban meghatározott választmány már
egységes voltánál fogva is biztosítani fogja.

Ez egyöntetűség érdekében állónak
tartjuk azt is, hogy az ig. választmány tagjai
— az eddigi gyakorlatól eltérőleg — ne
egy, hanem három évre választassanak, mi a
fokozódó együttérzés mellett a stabilitásnak
is biztos alapja az ügyek intézésében.

Az egyesület elnökének és alelnökeinek
működési körét, főképen a tisztségviselő fölött és
adminisztratív tekintetben az eddiginél na-
gyobb mérvben kívántunk kiterjeszteni: mert
csak egy várhatunk tölték sikert és eredményt,
ha nagyobb hatáskörrel, nagyobb diszponáló
joggal ruházzuk fel őket.

Miután az alapszabályok az egyesületek
örökéletű győzreket képezik, azokat minden
személyes vonatkozásoktól menten kell megál-
kotni s reményeljük, hogy e tekintetben nem
érheti gáncs teljesített munkánkat.

2. A mi a szolgálati szabályzat terve-
zetét illeti, iparkodtunk tisztségviselő jog- és
hatáskörét és különösen kötelességeit terje-
delmélt röviden és világosan megállapítani; a
mi biztosított nemcsak az egyöntetű,
céltudatos működésnek, hanem az esetleg
fölmérülő sürdősök villámhártója is.

3. A mi az egyesület ügyrendjét ille-
ti, az nagyobbára az ügykezelés mikénti
módjait foglalta magában, — s így meg-
felel az egyesület specielis viszonyainak
és az általános jogelveknek, melyek minden
szervezett egyesületnél irányadók.

4. A mi a fegyelmi szabályokat illeti,
— e tekintetben különbséget kellett tennünk
azon tisztségviselő között, kik az egyesületet
tisztán hazafias kötelességből, azaz ingyen
szolgálnak és azok között, kik ezen hazafias
szolgálatért javadalmazásban, illetve tisztele-
díjban részesülnek. Az előbbinai tisztség-
viselőikkel szemben fegyelmet gyakorolni nem
tartottuk sem tapintatosnak, sem célszerű-
nek; ezekkel szemben elegendőnek véltünk
annyit, hogy az igazgató választmány dispo-
sítiójára alá rendeljük őket, a melynek hatás-
körében fog állani ezen tisztségviselőket, ha a
bennök helyezett bizalomra magokat érde-
metlenné tennék, szolgálataik alól fegyelmi
eljárás mellőzésével fölmenteni.

Ellenben a rendes fizetést, vagy java-
dalmazást, illetőleg tiszteleddíjat élvező tisz-
viselőkkal szemben már a fegyelmi hatóság
jogkörét szükségessé láttuk, mert ezek-
kel szemben az egyesület kötelességei tekintet-
tében szigorubb követelményekkel lép fel;
ezeknek javadalmazásainál oly magánjogi
momentumok forognak fenn, melyeknek figye-
lembe vétele feltétlenül szükségesé teszi a
fegyelmi szabályok statutálását.

A fegyelmi hatóságot illetőleg két foku
bírótságot terveztünk és pedig az első fokot
a választmányból alakítottuk és a másod fo-
kut, mint fellebezési bíróságot, a közgyű-
lésből.

Ezen kettős fokú bíróság szervezése
azért mutatkozik szükségesnek, hogy az első
bírói ítéllet esetleges tévedéseivel szemben
módja legyen marasztalni egy felsőbb fokú
és nagyobb számú bíróból alkotott bíróság
elé appellálni.

A fegyelmi büntetéseknek két fokozatát
terveztük, t. i. kisebb vétségeknél a feddést,
súlyosabb vétségeknél az elbocsátást.

A fegyelmi vétségek tárgyi tényálladéka
megállapításánál szükségesnek láttuk nem-
csak a kötelesség-mulasztásra szorítkozni,
hanem az illető tisztségviselő társadalmi maga-
viselétére is súlyt kellett helyeznünk, mert
azon meggyőződésben vagyunk, hogy az
egyesület hírnevének kockáztatására egyik
legfontosabb alkalom az is, ha az egyesület
szolgálatában oly egyén áll, kinek társadalmi
magaviselete közhotrányos; módot kellett
tehát keresnünk, hogy az ilyen tisztségviselő,
habár kötelessége teljesítésében kifogás alá
nem esik is, az egyesület szolgálatából ily
okon eltávolítható legyen.

Ennyiben kívántuk beterjesztett mun-
kálatainknak főbb elveit vázolni.

Feladatunk ennire terjed és így egye-
bekre nem terjeszkedhetünk ki.

Szükségesnek látjuk azonban, hogy az
általunk tervezett szabályokon kívül sza-
bályoztassanak a javadalmazást igénylő ál-
lások és az ezeket betöltő tisztségviselőknak
javadalmazása, esetleg tiszteleddíja; hivatalos
kiküldések esetén ezeknek napi díjai.

Továbbá szükségesnek látjuk átmeneti
intézkedéseknek megtételét. Ugyanis az alap-
szabályokban a rendes tagok évi járuléka 10
koronában lévén javaslatba hozva és a közel
jövőben megtartandó közgyűlésig az alapsza-
bályok életbe léptetve nem lesznek; kérdés
támadhat az iránt, hogy a régi rendes ta-
gok gyakorolhatják-e közgyűlési jogukat? E
tekintetben átmeneti szabályokként kimon-
datni javasoljuk, hogy a legközelebbi köz-
gyűlésen a régi 2 frtos évi díjat fizetett
rendes tagok, választói- és választási jo-
gaikat a régi alapszabályok értelmében jo-
gosultak gyakorolni.

Ezek után hazafias tisztelettel marad-
tunk a tekintetes igazgató választmányának,
a kiküldött szervező bizottság nevében.

Kolozsvárt, 1897. június hó 3-ikán,

alázatos szolgál:

Szász Domokos,
elnök.

Országos Vita Egyesület.

Az Országos Vita Egyesület alakuló
gyűlésén báró Thoroczkay Viktor a Vita Egye-
sület indítványára a következő beszédet tar-
totta: Midőn Önöket egyenként mint együt-
tesen törvölőni szerencsés lehetek, fogadják
közönségemet azon benső érdeklődéssel, mely
az „Országos Vita Egyesület” eszméje iránt
viseltetvén, annak létesítése érdekében ide
fáradni méltóztattak.

A 19. század, mely szabad eszmék ter-
jedése tekintetében is a liberalizmus századá-
nak nevezhető, midőn a korábbi idők elavult
intézményeit félre téve, felszabadítja az esz-
méket és a szabad gondoskodást az előítéletek
nyomása alól; fokozottá hévvel és lelkesedé-
ssel teremti meg azon institutiokat, melyek a
haladó korszellemnek, a lelkiismeret, a gondo-
lat és a közszabadságnak integráns részét
képezik, s melyek az emberiség fejlődését és
haladását vannak hivatva biztosítani.

A liberalizmus munkája befejezve még
nincsen s látjuk, hogy közelítünk mindezen
fejlődés és átalakulás mellett is bizonyos
tekintetben bizonyos hézagokat tüntet fel. —
Hiszen meg egy részt a politikai párt és esz-
mély harcok absorbeálják a szellemi erők
forrásait; addig az objektív elbírálása és a
társadalmi kérdések iránti érdeklődés körül
bizonyos apáthikus hangulat, bizonyos szel-
lemi zsibbadás vesz erőt. Hiányzik a szelle-
mi életnek a ruganyossága, a mely el-
fogultság nélkül a közérdeket szolgálja s ön-
zetlen munkásságával politikai és társadalmi
problematikát üdvös megoldásra törekedik.
Néklőlőzi a közakarat, a közvélemény kellő
megnyilatkozását, a mely vagy a közügyek
iránti dac, vagy közöny, vagy az élelem
demagogok előtérbe tolakodását segíti elő.

A magyar politikai élet az országos
geográfiai és etnikai helyzeténél fogva
is már a legkorábbi századoktól ruganyos és
érzékeny volt. A politikai körülmények kény-
szer helyzete eredményezte azt, hogy olyan
szervezetek létesültek, melyek a politikai is-
kolázottságot, a közügyek iránti érteket ki-
fejeztették, s kétségkívül ezen körülmény
nagy szolgálatára volt fajunknak és nemze-
tünknek, a századok ostromló viharaival szem-
ben. A vármegyei élet, a diéták, mint egy-egy
központja volt a szellemi életnek és megnyi-
latkozása az önzetlen hazafiai érzelmelek. Itt
szivta a fiatalság szívóba azon eszméket, me-
lyek talizmánul szolgáltak életén át, s mint
drága örökséget hagyott az utókorra vissza.
Itt érvényesítette tehetségét, tudását és mun-
kásságát a férfi, kinek szívét a közügyek iránti
lelkessé töltötte be.

A letűnt korrak elenyészett institutiók
magukkal vitték ezen értékeket is, s a hely-
zet változtatásával az új eszmék áradatában
új- és nem minden tekintetben egészséges
irányok keletkeztek, S minek tagadjuk, az

önzetlen hazafiaság helyébe tolakszik az érdek,
a közügyek iránti érdeklődés helyébe a köz-
öny s a tisztá ámbító s a tehetséget kiszorí-
tja a sarlatanizmus és a stréberség. Ez a
helyzet szigmatúrája, s ennek túltengődése
ellen kell gátat emelni, hogy a hullám ösz-
sze ne csapjon fejünk felett; ezen beteges
fejlődést kell megakadályoznunk, hogy a ki-
csírázott liberalizmus és gondolat szabadság
posványba el ne vesszen, s a magyar nemzet
magy tradíciókon megedzett politikai ideg-
rendszere el ne sorvadjon.

A politikai és társadalmi életben napi-
renden vannak azon kérdések, melyek a nagy-
közönség vitális érdekeit bár közelről érintik,
de annak bírálatától és irányításától távol
állanak.

S nem egyszer látjuk, hogy azon ille-
tékes tényezők, kik ezen kérdések elbírálá-
sára hivatva vannak, igen sokszor — kellő
ismeret s tájékozás nélkül, nem annyira a
közönség érdekeinek szempontjából, mint más
egyéb körülményektől teszik függővé elha-
tározásukat, hanem, hogy az érdekeltek bármí
tekintetben is ingerentiait gyakorolni képe-
sek lehetnének.

Mennyi életre való eszme, mennyi
szunnyadt tehetőség s az élet viszonyai foly-
tan mellőzött nemes ámbíció hever par-
lagon!

Hol lehesse érvényesíteni mindezeket,
hol megnyilatkozási formát és súlyt részükre
kölsönözni; hiszen ma már a gyűlekezési
jog is korlátozott és teljesen inproduktív jel-
léggel bír. Hogy lehesse a nópákat és a
nép mánadáriusaival a hármónait megterem-
teni; hogy lehesse az állampolgárok öntu-
datát felébreszteni, letargikus állapotából
felrázni, szabad cselekvő képességét függet-
leníteni, a pártpolitika utvesztőjéből kiszaba-
dítani, s a közügyek menetére ellenőrzési
jogát biztosítani?

Megvallom, hogy a liberalizmus mostan
előhaladt stádiumában a létező rendszert
helyesen nem tarthatom, s szükségét látom
egy oly intézmény létesítésének, mely a nép
souverain jogából kifolyólag az állampolgá-
rok — érdekeik megvédésére, akaruk
nyilvánítására, alkalmat és tekintélyt bizto-
sítson. Így intézmények vannak Angliában,
ilyenek Svédországban, Hollandiában, miért
kellene egy politikai érettséggel bíró ma-
gyar nemzetnek ezektől elmaradnia?

Ezen szempontok vezéreltek akkor, mi-
dőn a helyzet kényszeríté sulya alatt az „Or-
szágos Vita Egyesület” létesítésének eszméjét
felvetettük. Ettől az alkotástól nagy er-
edményeket várunk, hiszen párt és személy
politika kizárásával tisztán objektív alapo-
n a közjó érdekében kívánjuk becsületes
munkásságunkat érvényesíteni. Kicsiny mag-
ból lesz a terebélyes fa, melynek gydmöl-
csét az utókör élvezi; s ha szerény kezde-
ményezésünk az intelligens magyar nemzet
szívében visszhangra talál, akkor nem fog
elmaradni hazánkra az áldásos siker, mely
míg egyrészt megjutalmazza hazafiatlan és
önzetlen munkánkat, addig beigazolja azt,
hogy „a nép szava Isten szava”!

Ezzel az értekezletet megnyitom.

Br. Thoroczkay Viktor.

Vidék.

Ázsia Szolnok-Dobokában.

A sokat használt „ázsiai viszonyok”
megjelölés igen enyhén azon állapotok jel-
lemzésére, a melyek itt uralkodnak. Tudja
Isten mit is mondjak! Sokan abban keresik
a hazánkban uralkodó corruptionális ál-
lapotok okát, hogy Bánffy tartja a kormány
rudját és abba vetik rrményüket, hogy majd
jobban lesz, ha elmegy. Hisz Istenem, már
innen rége elment és még most sem bírjuk
kiheverni!

Ime elmondok egy dolgot, a melyhez
nem kell kommentár.

Nagy-Iklód a földabrosszon ugyancsak
egy bacillus nagyagyu pontocskával, de Szol-
nok-Doboka térképén igen szépen tündöklő
rond-betűtökkel ékeskedik. Több mint ezer la-
kössal bír, kik közül jó 900 román ajku és
nemzetiségű, elenyészően kevés magyar, a
többi szegény zsidó, de nem csak azért szegé-
ny, mert zsidó, szegény volna az, ha a
keresztvízben megfürdözték is.

Ez a maroknyi szegény zsidó, miután
a kormánynak ugylátszik egész mindegy,
hogy „éljen” vagy „setreassa” lelkessé
mellett választják-e meg a „liberalis” kép-
viselőt, tehát még nem látta szükségét egy
állami iskola létesítésének, hogy gyermekei-
ket a magyar szóra, hazafias érzésre szok-
tathassa, nevelhesse, sőt néklőlőzetlenül
látta egy hitközségi magyar szellemű isko-
lának megállapítását is. De dacára ennek,
közös akarattal, erőmögtesztéssel neki fog-
tat egy iskola megteremtéséhez. A hitköz-
ségi elnök Klein Béla nem riadt vissza a
fáradtság feladattól, nem kimélt pénzt, időt
és buzgóságának, valamint a 25—30 szegény

zsidó áldozatkészégének köszönhető, hogy már az 1894-95 iskola évben egy nyomon épült három tágas tanteremből álló iskolában, okleveles tanítók nyilvánosan a közoktatási törvényeknek megfelelő tanterv szerint magyar nyelven adták elő a tantárgyakat zsidó és nem zsidó tanítványoknak.

Talán felesleges is felemlíteni, hogy erről Simo Béla kir. tanácsos és kir. tanfelügyelő idejében szabályszerűen értesítették, sőt ezt az egyet előnyére nem is hallgathattam el, küldött is a neki névszerűen bejelentett iskolaszéknek egy szigorú rendeletet, hogy a törvényszabta jelentéseket neki pontosan megtegye és ne mulassza. No hát az ugyan szép volt tőle, de itt aztán vége is szakadt a kir. tanfelügyelő ténykedésének, mert az 1894-95 iskola év kezdete óta nem láttuk, nem hallottunk róla se jót, se rosszat. Meghitta őt az iskolaszék minden évben a zárviszágához, de bizony azokon a kir. tanfelügyelőt csakis távolléte által láttuk tűnődölni. No de azt is elviseltük, miután legnagyobb örömetekre szolgált tapasztalati, hogy gyermekeink milyen szép tisztá magyarsággal feleltek minden egyes tantárgyból a hozzájuk intézett kérdésekre.

Iskolánk szellemi részében tehát rendben volt a széna, hanem hát hiba volt a kréta körül, mert gyermekeink ugyan szépen fejlődtek, de mi bizony tovább is szegények maradtunk. A beiratkozott 65 tanuló szülei illetve gyámjai közül alig volt néhány, ki a reá kirótt áránlag nagy tandíjat megfizetni képes lett volna; a tanítókat fizetni, az iskolát fűteni, szegény gyermekeket ingyenes taneszközökkel ellátni kellett. Kimerülten, aggodva iskolánk sorsa iránt segélyért folyamodtunk az államhoz, az Emkéhez és mindenhova a honnan segélyt reméltünk.

Fájdalom, a kormány segély iránti kérelmükkel elutasított, bizonyosan így okosodott; oda kell a pénz, a hol a kerületnek kell hódítani a kormány részére, ez a kerület pedig ugy is markában van. Az „Emke” méltányolva indokainkat, könnyített sorunkon és mint mindenütt, itt is támogatni óhajtott a magyar kulturális törekvést, megszavazott 50 forint segélyt iskolánk részére, mely segélyt ugyan már csak az 1895-96. iskolaévben élvezhettük.

1896. május 3-án iskolánk vezértanítója meghalt, mely esetről természetesen a kir. tanfelügyelőt ural ismét „szabályszerűen” értesítettük, de a tanfelügyelő ur még a fülét sem mozgatta meg, hogy hát most, hogy is fejezzük be a tanévot.

„Segíts magadon és az Isten is megsegít”. Ugy is volt, a tanévot befejeztük, úgy a hogy, az 1896. június 24-ére kitűzött zárviszágához a kir. tanfelügyelő urat, mint rendesen meghívtuk, de hát bizonyosan választások előtt lévén az idő, fontosabb dolga volt, a vizsga nélküle folyt le elég jó eredménnyel.

Az 1896-97. iskolaévre egy új oklevéles tanítót alkalmaztunk és folyton nehezedő anyagi viszonyok között az iskolát mezeztettük. Az új tanítót ismét „szabályszerűen” bejelentettük, sőt ő maga is bejelentkezett személyesen is, irásban is. Szegyenkezve kell felemlítenem, hogy elegendő alkalmatadtunk szegény tanítónknak arra, hogy több ízben kilincseljen a kir. tanfelügyelő urnál, nem bírván neki fizetését adni.

Szorult helyzetünk arra késztetett, hogy az „Emkét” felkérjük az évi segély kiutalványozására, de most aztán végre kitért a kir. tanfelügyelő ur magáért. Az „Emke” t. i. hozzá fordult, hogy adjon értesítést a nagyiklodi íz. népiskola voltáról, a megkeresésre, a kir. tanfelügyelő ur szíves szóra ezt válaszolta az Emkének: „Tudomásom szerint a nagyiklodi íz. iskolában alkalmazott volt tanító meghalt, az újra alkalmazott elment, az iskola megszűnt”.

Hát hogy is tudja azt a deési kir. tanfelügyelő, hogy Nagy-Iklódon van-e iskola?

Hogy most már a megszavazott segélyt — mire ágat szükségünk van, — megkap-hassuk, közszéki bizonyítványt kell demonstrálnunk, hogy még bátorkodunk élni, hogy tanítónk nem ment el, hogy iskolánkban nra a vizságra készültünk.

Nos, hát aztán ez nem Ázsia Szolnok-Dobokában?

R.

Népgyűlés Sz.-Udvarhely.

Székel-Udvarhely 1897. jun. 7.

A mindennapi eső sem tudta megzavarni a záporával és fenyegető csepegésével, hogy 2000 városi polgár és székelai népgyűlésre össze ne gyűljen. Tibád Antal elnöknek dr. Nagy Sámuel ajálotta. Az első szónok dr. Török Albert ny. főispán az ipar védegyeltről szakaszeri beszédet tartott, melynek vezér eszméje volt, hogy iparunk csak úgy lehet, ha csupán hazai iparterméket fogyasztunk. A vámsorompot küszöbünkön állítsuk fel, ha határainkon nem bírjuk azt.

A lelkes éljenzen után Tibád Antal képviselő Északamerika Kossuth példájára és sikerére hivatkozott, helyeselte az indítványt azon hozzáadással, hogy az ezme feljutójának Bartha Miklósnak üdvözlét küldessék.

Bartha éljenzené után felolvastattak a szentesi népgyűlés üdvözlő sürgönye, mire a következő válasz küldetett: „A Hargita alól üzenjük a Tiszra mellé: a nép olyan, ha jól vezetük, mint Hargitánk: az égnek nő, emelkedik; ha rosszul kormányozzák, mint Tiszát, egyszer csordultól telik, kiönt, mindent elsöpör. Üdvözléssel.”

Tibád István éles elméjű, találó és esetleg fejtegetése a sajtószabadság védelmére mondott beszédében általános leltésben részesült. Midőn fejtegette, hogy a szabadság minden biztosítékát megontják és már rendő állam kezdünk lenni, kitört a nép elkeseredése, úgy, hogy Ugron Gábor a quóta ellen való beszédében a lángok közé lépett, hogy még forróbb legyen a nyuzott és közizgatásilag elgyötört nép felháborodása. „Mi a quóta”? kérdé. A quóta a magyar nemzet szolgátságának szegény bélyege, melyet idegen intézményekre, lealázatásra fentartására fizet saját zsebéből. Az általános elszegényedés, kivándorlás közepette. Ausztria terheit nem kevésbítették, mert 30 év alatt lassan elszívott vértünk Ausztria testét, izmait, csontjait, munkaerejét, keresetképességét leporította. Gyűjtő szavaira a lelkesedés leirhatatlan volt. A sajtószabadság mellett felirat a képviselőházhoz fogadtattat el a quóta kérdésében sa következő határozati javaslat:

A quóta felemelése az idegen Ausztria hasznára és Magyar hazánk terhére lenne. Ez okból a közterhek miatt roskadozó és kivándorló közkelység nevében a magyar quóta felemelése ellen tiltakozunk és mindazokat, a kik nem foglaltak határozott állást a quóta felemelése ellen, mind bizalmunkra méltatlanok, elitéljük.

A népgyűlést az elnök a rendben való eloszlásra kérve, bezárta, mely a szónokokon kívül Ugron János alispán elbátásával szétoszlott rendben.

Este 200 terített bakkelt volt, melyben a lelkes hangulat fokozódott és Szacs-vay Gyula kézdi-vásárhelyi ügyvéd pohárköszöntése után, a ki az üldözött alispánért emelte poharát, valóságban az alispán ünneplésévé alakult.

Az erdélyi ref. egyházkerület ügyei.

Budapest, jun. 8.

I.

A Magyarországi írja:

Az erdélyi ref. egyházkerület idej közgyűlése június 10-én nyílik meg Kolozsvárt. A hivatalos és nyomtatásban közreadott jelentésből írtam ki egy pár közérdekű részletet; főként olyanokat, melyek a pénzügyi műveletekre vonatkoznak.

Az egyházkerület vezetője, Szász Domokos püspök, nagy bankár talentum hírében áll; a „Magyarország” most egy éve több ízben közzétett püspöki üzleteket tárgyzó cikkeit.

Lássuk, minő új tervei vannak most.

Az egyházközségek pénzei.

Volt az erdélyi ref. egyházközségeknek veszített urbériség és dézsmamegváltásból összesen 1 millió 300 ezer forintba menő vagyona; ezeket a tulajdonokat képező kárpótlási papirokat biztosabb megőrzés céljából Kolozsvárra, a központi hatóság felügyelete alá helyezték el. Ezek a papírok sokig érintetlenül állottak, a tulajdonos egyházközségek nevére jegyezve; az érték járó kamatokat, a szelvények beváltásakor, fél-évenként, az egyházközségek kezükhöz kapták.

Történt azonban 1885. őszén, mikor Szász Domokos püspökké választották, hogy az új püspök önhatalmúlag, a közgyűléstől nyert felhatalmazás és a tulajdonosok megkezdése nélkül, eladta az összes urbéri papírokat; az A betűvel jegyzeteket, melyek az állam adóskönyvében a tulajdonosok nevére írva eladhatatlanok voltak, feloldotta (devikulálta), hogy eladhatókká váljanak. Az eladási összeg árán a püspök más, olcsóbb papírokat vásárolt és a jövő közgyűlésen 1886 tavaszán 141 ezer forint tőke-nyereséget jelentett be, mint a konverzió eredményét.

Ezt a nyereséget azonban nem adta a papírok birtokosainak, kiket illetett, hanem szétosztotta más egyházi célokra.

A létrehozott fő változás azonban abban állott, hogy az új papírok szelvényeit többé nem az egyes tulajdonos egyház községek nevére fizette ki az állampénztár, hanem egy közös nyugtára, melyről immár az egyházközségeknek, mint tulajdonosoknak neve hiányzott. Ezáltal csak az egyházkerület közpénztárától fogadtat el az államkincstár nyugtát a annak fizette ki az esedékes kamatot.

Nemsokára az egyházkerület alapítványainak és közpénzeinek mintegy másfél millió frtra menő többi része is mozgósítottat, különböző vállalatok, üzletek, vásárlások jöttek létre. Az volt róluk a mindenkori utólagos jelentés, hogy nagy nyereséggel jártak. Az egyes egyházközségek tulajdonképpen a közpénztár örzött papírokra nézve, azonban, hogy üzleti kezeltetés tárgyai ne lehessenek, egy ugynevezett református bankot alapítottak. Ebből csak fekvő birtokra és kétszáz értékre, első helyen betáblázva volt szabad kölcsön adni 6 százalékos. Igaz, hogy különböző járulékok, kezelési költség, a kölcsönvételre áthárított tőkeamat adó, sőt Kolozsvár városán 40-45 százalékos pótdója stb. ezimén 8 százalékos, sőt még azon felül is fizetett évi kamatképen az, a ki református banktól, pénzt kölcsönzött.

Megjegyzendő, hogy a tulajdonos egyházak következtében csak 5 százalékos kaptak kölcsönre kiadott tőkét után, a többi haszon más célokra fordított. Okul azt adták a kezelők, hogy az eredeti urbéri kötvények sem jövedelmeztek volt az egyházaknak 5 százaléknál többet.

A jelzálogra ekként kikölcsönzött egyházi tőkék kötelezvényeit mostanáig a központi örzte. A jelen 1897. év elején kezdve azonban ezek a kötelezvények egy új pénzügyi művellet tárgyává váltak. Elzalogosította őket a püspök egyik budapesti banknál, sem a kerületi közgyűléstől, sem a tulajdonosoktól engedélyt nem kért rá, de azért az 50 évre szóló szerződést már megkötötte; értők a pénz egy részét már fölvette és banküzletek fedezésére fordította. Most csak egyszerűen tudomás végett jelenti be.

Az eljárás és annak hivatalos indoklása annyira példa nélkül álló, hogy jónak látom az eredeti szöveget, szöszert kijegyezni:

(2512-1897. Ig. tanácsai jentése 8. és 9 lapról)

... köz tudomásu tény, hogy a változott gazdasági helyzet folytán az ingatlanok sem hoznak 5%-nak megfelelő jövedelmet s így kizárólag csak a kölcsönműveletek utján remélhető oly mértékű jövedelem megszerzése, melylyel az egyházkerületi tőkék átlagos 5% jövedelméhez még egy ideig fonthatató.

Kiváló gondját képezi igazgatótanácsunknak (a püspöknek) is a fenyegő helyzet lehető megelőzése s ez alkalommal is beszámolhatunk már az egyházkerületi közgyűlésnek egy oly intézkedésünkről, melynek célja egyfelől kölcsönpénzeink olcsóbbá tétele végett, a tőkeamat-adó elejtése, másfelől pedig a kölcsönműveletek folytathatására újabb tőkék szerzése vala.

Előzetes, hosszas alkudozások után ugyanis szerződést kötöttünk a „Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja, mint részvénytársaság” budapesti nagy jelzálogbankkal az iránt, hogy jelzálogi kölcsöneinket 6-700.000 forint erejéig csezszió utján átvége, illetve az engedményi zálogjog telek-könyvi biztosítása mellett, a saját szabályzata alapján megőjtendő becsü szerinti összegeket egyházkerületi közalapunknak rendelkezésre bocsássa.

Az 50 évre megkötött szerződés szerint részünkre folyósítandó összegek után 5 százalékos annuitás fizetendő, melyben a kamat, tőketörlesztés és jutalék belefoglaltatik. Ezenfelül természetesen, a záloglevelek beváltásából származó veszteséggel, az átruházási ügylet költségeivel és a közvetítő pénzintézet — utóttan a jelzálogbankkal csak részvényes takarékpénztár utján lehet összekötésbe lépni s e közvetítő részünkre a deési hitelbank vállalta el — 14 krajczáros jutalékkal együtt az effektív kvóta közel 5-5 százalékosra emelkedik s így egyházkerületünk részére a kölcsönökbe fektetett tőkék jelentékeny részének mobilizálásával több mint fél százalék tiszta nyereség járul s ezenkívül adóaink megszabadulnak az engedményezett összeg ere-

jéig a tőkeamatadó alul, mert azt ily módon a Jelzálogbank fizeti s így a kölcsönök drágasága ellen méltán félhangzó panaszok is mérseklődni fognak.

Ez alapon igazgató tanácsunk a jelzálogi kölcsönök nagyobb részét 500.000 forint erejéig már eedálta s a azoknak leszámlása most van folyamatban.

Ennél jellemzőbb önvallomást még ki nyomtatva alig olvastunk. Adóaink megszabadulnak a tőkeamatadó alól. Tehát bevalja, hogy ezt az adót nem ő, a tőketulajdonos fizette, hanem a kölcsönvevővel fizettette meg. De legnyilvánosabban érdeklő az önvallomásnak következő két tétele: a) Cél a kölcsönműveletek folytathatására, újabb tőkék szerzése; b) Egyházkerületünk részére a kölcsönökbe befektetett tőkék jelentékeny részének mobilizálásával félszázalék tiszta nyereség járul. (Eddig legalább 2 százalék volt a nyereség.)

Próza nyelvre fordítva: ezeknek a tőteleknek tiszta jelentése következő: A püspöknek nem állott már börműveletek folytatására elegendő pénz rendelkezésére. Nosza, mobilizáljuk a kölcsönügyletekbe, ingatlanokba fektetett tőkéket; ezekkel már lehet további üzleteket folytatni. Így jutnak az erdélyi ref. egyházközségek eddig földirtokban biztosított tőkéi a börzse, a hol talán nyerhetnek is, (de a nyereség másé lesz), — de alkalom szerint tetemes veszteség is érheti őket — (ez a veszteség aztán csak az övék lesz.)

Ez pedig már nemcsak őket érdekli, hanem nemzeti közügy. Nem lehet közömbös senki, magyar ember előtt, hogy egy pénzügyi vállalatokba szerelmes püspök kedvéért 50 évre lekötötsék és eshető veszteségeknek kitétesek Erdély magyarsága legjelentékenyebb részének egyházi vagyona.

A gellérthegyi rablógylkosok.

Hegyi Károly és Fűsz Mátys, a kik Appel Lajost vadálattal kegyelenséggel meggyilkolták, tegnap óta az Alkotmány-utcai törényszék fogházában vannak. A gyalokról lezsedtek a könnyű flanelruhát, vitorlavasszon rabruhába öltöztették mind a ketten. Fűsz a börtönben egyre sir s ártatlanságát hangoztatja, Hegyi pedig mintha beismert volna valomással könnyíteni akart volna büntetés lelkén, egykedvűen ül cellájában, csak néha-néha nyugtalankodik, — a mikor a vasból való folyosón a cella előtt járkáló őrléptek zaja elcsendesedik, s azt hiszi hogy, érte jönnek, hogy ismét szállítsák valahova. Az ügyészségnek meg tegnap kiosztották a szenzációs bűntényt dr. Genthon Ferenc kir. ügyésznek, a ki nyomban indítványt terjesztett a törvényszék elé, melyben Fűsz Mátys és Hegyi Károly ellen a btk: 278. 344. §§-aiba ütköző rablásal párosult gyilkosság miatt kéri a vizsgálatot megindítani.

A bűntető törvényszék elnöke ma d. e. rendelte ki az ügy vizsgálóbíróját dr. Puskari Gyula központi büntetésbörtöt, a ki az utóbbi idők szenzációs bűnvizsgálatait ritka szakértelemmel s kiváló ügyességgel vezette. Puskari ma délelőn 12 órakor adta ki a rendeletet, hogy Fűsz Mátysat vezessék elébe. A törvényszék III. emeleti folyosóján, hol a vizsgálóbíró szobája van, futótökéket hallatott a hirt: hozzák a gyilkost! A hivatali szobából bírák, jegyzők a folyosóra tödültek, csakhamar összevadászt a kivá-

bad az atyját látni! Ott ült komoran néző a levélre, midőn kopogtattak az ajtón és minden ceremónia nélkül Deringné lépett be.

Roda felállott, hogy elfogadja, és egy székkel kínálta meg.

— Nem ülök le, mondá Deringné fagyosan. Hallom, hogy gratulálnom kell.

— Unoka öccének a jegyese vagyok, válaszolá Roda szilárd hangon.

— Neked gratulálók! De Adriánnak nem tudnék igaz szívből gratulálni. Ha az én akaratom érvényesülne, a te atyjád leánya nem lehetne itten én utánam tudott.

— Ma délután ugyan ezt adtam tudottad De nem történt meg nékem akarta.

— Nem; te győztél Roda, te győztél leány vagy.

De nem azért jöttem, hogy erről beszéljek. Én elfogadom a tényt, és több keserű szavakat nem fogok hallani tőlem. Eppen most voliam Milicent néneknél, és kijelentette előttem azt a kívánságát, hogy ez a házasság rövid idő alatt legyen meg.

— Ő azt kívánja.

— Igen, én azt jöttem megmondani, hogy én is azt kívánom: Jobb lesz nekem Deringből minél előbb távozn.

Ha egyszer a házasság megtörténik, talán megtanulom másképpen érezni feleségem. Egy hónap múlva megesküdhetek; és én megmondom Adriánnak. Deringből kell férjhez mennem, mert egy hónapnál hosszabban nem tudnám elviselni ezt az állapotot.

Rodának az ajkai görcsösen vonaglottak.

Ágnes néneim, maga nagyon kegyetlen hozzáam.

Deringné keserűen nevetett.

(Folytatása következik)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. június 9.

A Rode titka.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

V.

(Folytatás.)

(17)

Adrián gyorsan átülte a karjával és megcsókolta.

— Te most is szeretsz, sugta; Roda, tudom és érzem, hogy szeretsz.

Ismét megcsókolta az ajkait, és közelebb vonta magához; de Roda oly halovány lett, és annyira reszkett, hogy Adriánt megijesztette.

— Hirtelenkedő voltam, mondá bánkodó hangon. Megijesztettelek.

— Menjünk be a házba, mondá Roda, és felállott, Adrián is felállott, a leány kezét karjába vonta.

— Roda, ugy-e nem haragszol reám? kérdé alázatosan.

Roda a fejét rázta.

— Oly igazán szeretlek, sugta; meg kellett azt nekem mondanom. Roda, nézz reám, adj egy nyájás tekintetet.

A leány mosolyogni próbált reá, de a mosoly elhalt az ajkain.

— Adrián, légy türelmemmel irántam, mondá.

— Gyere Milicent nénihez, volt az íjű válasza. Te tudod, hogy ez volt szívem a legfőbb kívánsága; és Ágnes néniék és György bátyámnak is meg kell mondanunk. Molly már tudja, Roda, ő kül-

dött hozzád, és megígálta az én jó szerencsém.

Igy beszélgetve vezette a leányt a házba. Dering ur még mindig a csarnokban volt. Adrián bűszkén vezette Rodát hozzá.

— György bátyám, Roda megígérte, hogy a feleségem lesz, mondá.

Dering ur jó indulattal nézett rájuk.

— Szép pár lesz belőletek, — mondá mosolyogva. Adrián, édes fiam, nagyon örülök.

Roda kihúzta kezét az Adrián karjából és kiosont a szobából; de Molly, aki a folyosón várakozott reá, a saját kis nappali szobájába vonta őt.

— Nos, Roda? — kérdé, pajkos tekintettel.

— Nos, Molly?

— Rendben van minden, ugy-e Roda? kérdé, csodálkozva a kuzinja dult arcán.

— Igen! — válaszolá Roda, örömtelen nevetéssel. Én az Adrián jegyese vagyok.

— Örülök, oh menyire örülök, — mondá Molly, egy meleg csókkal. — De a Roda arckifejezése megdöbbentette.

— Roda, boldog vagy, igen? — kérdé aggályosan. Ugy-e szereted Adriánt?

— Igen, szeretem őtet, — volt a válasz. Hallgatott egy darabig, aztán azt tette utánna, — könnyebb volna, ha nem szeretném.

Molly vissza húzódott.

— Roda, hogy érted ezt?

— Édes kis Mollym, soha's gondolt az-za, — viszonzá Roda, őnnural, nagy erőfeszítéssel vissza nyerve. — Én jó feleség leszek Adriánnak. — Életemet neki szentelem.

Molly még mindig csodálkozva nézett rá.

— Roda, én azt kívánom, hogy te boldog légy. De te még mindig oly szomorúnak látszol.

— Meg kell tanulnom ugy mosolyogni, a hogy te mosolyogsz. De Molly, te tudod, hogy én ez előtt soha sem voltam boldog, és nehéz megtanulni, hogy a boldogság milyen.

Roda az ajtóhoz sietett.

— Milicent nénihez kell mennem, — mondá.

A nagynénje szobájába ment. Adrián ott volt.

— Te rossz gyermek, éppen utánad akartam küldeni Stanton. — Mondá Dering Milicent vidáman Gyere ide drágám, hadd csókjalak meg.

Mind a két karjával megölelte Rodát és megcsókoltatta. Aztán gyöngyöden hátrább taszította és a haját simogatta.

— Adrián, tanítsd meg őtet nevetni, — és tanítsd meg boldognak látszani. És azt gondolom, hogy kitűnő tanító leszel; mert azt a lelkét te magad is olyan jól megtanultad.

Adrián csak úgy sugárzott a boldogságtól a mint ott állott és Rodára nézett.

— Roda, tudod-e, hogy Adrián mit mondott nekem? — folytató a nagynénje. Ő azt kívánja, a mit én annyira ohajtok, — édesem — egy korai házasságot.

— Ne beszéljünk ma erről — szölt közbe Roda élénken.

— Kénytelen vagyok vele, — válaszolá Dering kisasszony. Roda, én nem sokáig fogok élni; és azt éppen olyan jól tudod, mint én magam. Engedd meg ezt a kis boldogságot megérnem, mielőtt itt hagylak benneteket; engedd hogy az Adrián feleségének lássalak!

— Roda, én nem siettetnélek, — mondá Adrián; de tudnod kell, hogy mily nagy szükségem van reád! Hallgasd meg Milicent nént; és ne tagadd meg a kérését.

— Meg fogom hallgatni, — válaszolá Roda szeliden; — de nem mostan. Kérlek ne beszéljünk most arról.

csak serege s várta Fuchs Mátyást. A börtönből az emeletre vezető csigalépcsőn jött Fuchs Mátyás, két börtönőr kísérte. Ajdonaj ritorla vászon rabruha van rajta, szemeit kötötték, a hogy elhaladt a kíváncsiak csoportja előtt Piros pozsgás az arca, csak a székállára nőtt meg kissé azóta, hogy letartóztatták.

A vizsgáló bíró előtt vá! sáppadra az arca, sirt kihallgatta Puskáriu. Ezután nyomában a vadbeli eselékuményt tudakolta tőle, de Fuchs kijelentette, hogy ő ártatlan, a gyilkosságban nem volt része. Új mosóval állt elő. Nem is hármán voltak a Gellérthegyen, hanem, négyen. Appel, Hegyi, ő és egy ismeretlen, mikor a Gellérthegyre felfelé mentek, Appel, Hegyi és az ismeretlen mentek, előre, ő hátrahagyta. Tíz percznyi távolságra letették fölük, mikor botok villantak látsa s kétségbeesett jajveszkelését hallott. Odafutott hozzájuk s ekkor Hegyi egy ködarábball a kezében rárontott s ezt mondta: Ha el nem mégy innen, agyon ütlek! Erre ő elszaladt, elfutott az a negyedik ismeretlen is, a ki velők volt. S míg ezt a mesét mondta, egyre sirt, szavai nem az igazság meggyőző erejével hatottak, de gyáva magaviselete is elárulta. hogy nemskára beismerő vallomást fog tenni, a mikor nem lesz képes m-gerőteníteni a suifos bizonyítékokat. Mert már ekkor is, a mikor Puskáriu Hegyi beismerő vallomására figyelmeztette, csak annyit tudott mondani: Hegyi azért vallott hogy engem ártatlanul belekeverjen a bűnbe.

TANÜGY.

A Kolozsvári állami felsőbb leány iskola közvizsgái ily — sorrendben következnek:

Jun. 1-én voltak az összes vallásvizsgák. Jun. 21-én vizsgáztak az első és d. u. a második (a) osztály. Jun. 22-én a második (b) és harmadik (a) osztály. Jun. 23-án a harmadik (b) és IV. (a) osztály. Jun. 24-én a negyedik (b) és ötödik osztály. Jun. 25-én d. e. a VI. oszt. d. u. 3 órákor, pedig lesz a záróvizsgák. Jun. 16-ára vannak határozva a magánvizsgák.

A felsőbb leányiskola latin cursusának vizsgája szombatnap lesz 12-én d. u. 3 órákor.

Miután az 1897/8 tanévre csak egy első és egy második osztályt engedélyez a magas miniszterium, ezen két osztályra már most lehet a növendékeket előjegyeztetni, jun. 12-től jun. 24-ig mindennap, déli 12 órától, 1-ig az igazgatóság helyiségében Trencsén-tér 4.

Az első osztályba jöhetnek oly növendékek, kik jó eredménnyel végeztek a négy elemi osztályt nyilvános iskolában, vagy pedig a kik a 4 elemi osztály tantárgyaiból vizsgát tesznek szeptemberben. II. osztályba azok, kik az első osztály tantárgyaiból tesznek felvételi vizsgát szintén szeptemberben.

De Gerándó Antonia igazgató.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 9.

— A felvinczi árvízkarosultak javára ma a következő adományok folytak be lapunkhoz: Gr. Kornis Victor Szt.-Benedekről 5 frt. Karácsonyi Sándor és neje Kékesről 2 frt. Kercsedi György Algyógyról 2 frt. Böckel Károly 50 kr.

— Kolozsvármegye közigazgatási ülését gr. Bély Ákos főispán elnökölte alatt ma tartotta meg, melyen a választott bizottsági tagok közül jelen voltak: Gaál Elek, Bárány P. Horváth Kálmán, Matskási Pál és Szabó József.

— Utczák nevei és ház számok. Kolozsvár város tanácsa ott, a hol rendet kell csinálni mulaszt, ott pedig, a hol nemzeti érzés kifejezéséről van szó, tulbuzog annak elhanyagolásában. Két példát hozunk fel erre, holzon ítéletet a közönség, van a tanács eljácásában hazafiatlanság és van a hiba más oldalul mulasztásainak? Kossuth halála után elhatározta a közgyűlés, hogy a belmagyar-utczát Kossuth Lajos-utczának, a Trencsén-tér pedig Kossuth Lajos-térnek keresztelték el. Azóta a főváros egykor Hatvani most Kossuth Lajos utczájától kezdve mindenik városa, mindenik községnek van Kossuth Lajos-utczája, csak Kolozsvárnak nincsen. Az utczák rendezésére, feliratokkal ellátására a helyi milleniumi választmányból egy bizottság alakult. Ez a bizottság a m. é. tavaszán a Kossuth Lajos-utczát s a Kossuth Lajos-tér felirattal ellátta. Alig két napig függtek kint a táblák, a tanács, valószínűleg Haynau valamely köztűk élő huszárjának ösztönzésére letéptette a rebellis nevet hirdető táblákat. A Széchenyi-tér ház számzásai, mióta a Széchenyi-utczát megszüntették, 8—10 év óta rendetlenül vannak s zavarba hozták a közönséget. A ház számok rendezését, a tér helyes megjelölését minden évben sürgette egy város atya. Éveken át nem intézte el a mérnöki hivatal ezt a kicsi dolgot. Vajjon ha az interpelláló, a helyett, hogy felhívásaiával a pusztába kiáltoz, a Széchenyi-tér hibás számai felé oda inná a Kossuth Lajos nevet, nem érne-e hamarabb cél? A Bach korzakból egy krónikás adoma a vízvezető, ösztönző példa volna erre.

— Komoly kérés az iskolák előjárásaihoz. Tudomásunk van arról, hogy a közép és a legtöbb elemi és egyéb szakiskolák növendékeinek ivási szükségleteit az iskola falain belül a vízvezeték vizével elégítik ki. Majdnem mindenik iskolába a közvezetékéből hordják az ivóvizet. Tekintettel arra, hogy a vezeték vize hetek óta nem csak teljesen élvezhetlen, hanem kóroanyagokkal fertőzött, arra kérjük valamenynyit iskola előjáróságát, tegyenek haladéktalanul intézkedést az iránt, hogy a tanulók részére tiszta és egészséges víz álljon rendelkezésre és általában fordítsanak a több gondot a tanulók egészségének oltalmazására, mert azt minden szülő megkövetelheti, hogy az egyes iskolák ne legyenek melegegygyai a különböző betegségeknek és az iskolai előjárók s általán a kiknek gondozása alatt annyi gyermek áll, lelki-ismertesen teljesítsék azt a bizony nagyon sokszor elhanyagolt kötelességet, mely abban áll, hogy az iskola falai között vegyék át a szülők szerepét és örködjének a tanulók testi biztonsága felett is. Ismételtlen kérjük, vegyék az illetők lelkükre a dolgot és legyenek e nagy és komoly kötelességek teljesítésében buzgók és lelkiismeretesek.

— Ugron Gábor Sz.-Keresztur. Levelezőnk írja Székely-Kereszturól: A 48-as kör tagjai megtudták, hogy Ugron Gábor ma felutazik Bpestre. A vonatához zászlókkal és zenével kivonultak és Pápa Mózes üdvözölte és megköszönte, hogy Ugron a sajtószabadság mellett és quóta ellen a megye székhelyén hatalmas beszédet mondott és kérte átadni az üdvözlőlevelet a ragyogó tollú irónak, Bartha Miklósnak, ki a közszellemet ébren tartja. Ugron hatással válaszolta, hogy a szegénység, az elnyomás oka az: hogy a nép nem tudja, hogy a hatalom, a jog az övé. Erre kell megtanítani. Erkölcset javítani, ellenállásra bátorítani és ekkor boldog lesz még a magyar. Lelkes éljenzés közt robbogott ki a vonat.

— Az erdélyi ev. ref. egyházkerület holnap kezdődő évi ülése első napja figyelemmel néznek az egyház ügyei iránt érdeklődők. Az ülésnek több nevezetes kérdésben kell döntenie. Így szóba kerül a megszüntetett nagyenyedi theologia vagyona további kezelésének kérdése, és több püspöki finanszialis operatum, a melyek előreláthatólag nem fognak csendesen letárgyalatni. Ezen az ülésen tárgyalják továbbá Szász Gerőnek gen. notáriusi állásáról való lemondását, a mit a theologiai facultás tanácsnál felmerült conflictussal indokol.

— Száz éves Brassai Sámuel. Brassai Sámuel, ki az őz óta borbajban szenved s márczius óta fekszik egyik kolozsvári kórházban 100 éves. Az agg tudóst két régi barátja, K. L. és Sz. S. tanár látogatták meg. Társalgás közben az életkorról lévén szó, az öreg felémeltette, hogy ő 1797 jun. 15-én született. K. L. ismételt kérdésére határozottan kifejezte az öreg tudós, hogy ez év és ez a nap az ő születése n-pja. Látogatói megjegyezték, hogy ily módon az akadémia almanachjába hibásan csuszott be az 1800. febr. 13-iki dátum. Az öreg Brassai, a ki önmagáról soha egy betűt nem írt, sem élettrajzi adatokat nem adott azoknak, a kik ez iránt hozzáfordultak, megjegyezte, hogy „van abban a könyvben még több hiba is”. Brassairól ezt a dátumot néhai Gyergyai Ferencz városi tanácsos adta közre, a ki kérédezt mindig azzal, hogy ő egy évben, egy napon született Brassai. Brassai életkorát legjobb barátja, komája Felméri Lajos sem tudta biztosan. A Pallas Lexikonban 1800-at ír, a születési nap megjelölése nélkül; a Wekerle Lexikon 1798-at ír. Most végre megtudtuk az öregtől magától és megtudtuk egyttal azt is, hogy néhány nap múlva századik születése napját tölti. Azt, hogy Brassai száz évét ez évben tölti be, az Ellenzék pár évvel ezelőtt már megírta, hivatkozván egy régi könyvre, melyben Brassairól, mint 24 évét betöltő ifjúról volt 1821-ben szó. Óhajtjuk, hogy öreg tudósunk pár évtizeddel megtoldhassa a száz évét.

— Az Erdélyi Múzeum-Egylet orvos-természettud. szakosztálya f. 1898 évi junius hó 11 napján d. u. 5 órákor az életlani intézet helyiségében orvosi szakulást tart. Tárgyai: 1. Dr. Rudas Gerő: Adalekok a fogból szövöti szerkezetéhez. Dr. Jancsó és dr. Rosenberger: A Widal-féle serodiagnózis-hoz. 3. Dr. Engel Gábor: A lenyakazásról. 4. Dr. Gensierich Gusztáv: Az intubációról.

— A kolozsvári Ferencz József tudományegyetem gyógyszerészeti hallgatók segély s önképző egyesülete f. hó 10-én azaz csütörtökön d. u. fél 3 órákor a vegy-tani intézet emeleti termében évszáz, gyűjtést tart, melyre a választmány s az egylet tagjai tisztelettel meghívattak.

— A testi nevelés ügye. A tornázás és a testedző sport élénkebb lendületet fog venni kolozsvárt a torna-egylet jubileuma nyomán. A 25 év óta magára hagyott torna vívó épület részére mintegy 4000 forintba van szükség, hogy két termo 25 éves korhatá padozatát kie érlelv, vívó és torna termét felszerelve, nyári torna helyét rendezze, vízvezeték és csatornázással tisztaságot jó levegőt biztoson s az épület fedelét, ablakait, ajkait, és falazatát, kitatarozza. Ez összegből mintegy 2000 frtot tesz ki az a beruházás, a mit a pillanatnyi szükség kíván. Az intézők most az egykori honvédekhez, testületekhez fordulnak hozzá járulásért. Elöl jár az áldozatosságban az egylet ünnepi bizottságának elnöke: br. Wessellényi Miklós, ki a maga 200 frtos részjegyeit felajánlotta ezenkívül 50 forintot adott belépő és versenydíj czímen. Az alapítók is egymás után ajánlják fel részjegyeiket s így remélhető, hogy az összeg rövid idő alatt együtt lesz.

— Popini János hazafelé. Popini János a 48-as emigráns, ki csaknem félszázad óta él Braziliának Jose dos Campos városában, most már csakugyan urban van. A mint egy legutóbb kapott levélből értesültünk Popini május 23-án indult el Brazília fővárosából Rio de Janeiroból. A tengeri utazás innen Európába 16 napot vesz igénybe s így valószínű, hogy ma, vagy holnap Gén uába érkezik. Innen bizonyára gyorsan fog indulni, hogy rég nem látott hazáját viszont láthassa. A mint értesültünk, Kolozsvárt a negyvennyolcas honvédek egylete és több érdeklődő fogadtatást akarnak rendezni az állomásnál, a volt negyvennyolcas főhadnagy tiszteltetére. Az érdekes fogadtatás mindenesetre nagy közönséget fog vonzani az állomásra.

— Popini János fogadtatása. Popini János emigráns körül-belül szombatnap érkezik Kolozsvárra. A honvédegylet és a kolozsvári történelmi múzeum tetszettelileg fogják az érkezőt a pálya háznál fogadni. Tiszteletére a jun. 15-én társas estélyen bankettet rendeznek a tornavivoda külön termében. E banketten, melyen hamisítatlan borról gondoskodnak a rendezők s melyre részvételi jegyek adatnak ki, részt vehetnek a két testület tagjai s az estélyek rendező látogatói és azok ismerősei. Az érkezés idejéről és a további részletekről a Böckel iktetében szerdázhető annak idején bővebb felvilágosítás.

— Winkler Mariskát. Winkler János takarékpénztári vezérigazgatónak oly korán elhunyt bájos leányát tegnap délután nagy és általános részvét mellett temették el. A szülői háznál felállított ravatalon pihenő kis halottat a uap egész folyamán sűrűn keresték fel a rokonok, jó barátok és ismerősök, hogy még egyszer láthassák annak a szelid gyermeknek a pórhüvelyét a kinek kora elhunyt oly nagyon megsemmisítette a szerető sziveket. A diszes ravatalt a koszorú egész sokasága borította. A temetési szertartás délután 3 órákor vette kezdetét. A kis halottat Bíró Béla apátplébános a szokott segedlet mellett szentelte be és kísérte ki utolsó útjára. A temetésen Kolozsvár egész előkelőbb társadalma nagy számban vett képviselve. Az osztrák magyar bank kolozsvári fiokójának hivatalnokai, kiknek Winkler János nem rég főnökük volt — testületileg jelentek meg. A Takarékpénztár és Hitelbank tisztviselői teljes számban vettek részt a gyászszertartáson és kísérték ki utolsó útján a kedves kis halottat. Megjelentek a felsőbb leányiskola tanári karának férfai és nőtágjai, De Gerándó Antonia igazgató vezetése alatt szintén testületileg. A népes és diszes temetési menetnek mindenütt nagy néző közönsége volt. A kis halotat a lutheranus sarkterben helyezték örök nyugalomra. Áldás legyen a emlékének!

— Koszorúk a ravatalon. A tegnap nagy részvét mellett eltemetett Winkler Mariska ravatalán a többek közt a következő koszorúk voltak elhelyezve: 1. Mariskának — búsnatos szülői. 2. Mariskának — Annuska és Margitka. 3. A felsőbb leányiskola kedves növendékének Winkler Mariskának — De Gerándó Antonia. 4. A kedves Mariskának — a Csengeri család. 5. Szeretett kereszt-leányuknak — Lajos bátyja és Mariska néneje. 6. Mariskának — K. Szóts Géza. 7. A kedves Mariskának — Irénke néni és Sándor bácsi. 8. Kedves kis hugoknak — Irmska néni és Pista bácsi. 9. A kőzraktrák hivatalnokai — Winkler Mariskának. 10. A kedves Mariskának — Kauntz bácsi és néni. 11. A „Kolozsvári takarékpénztár és Hitelbank” tisztviselői — részvétük jeléül. 12. Szeretett Mariskának — Bossy Jozsef és családja. 13. A jó Mariskának — Bournáz és neje. 14. Szeretett jeléül — L. Korbuly Bogdán. 15. A kedves Mariskának — Konya Sándor. 16. Szeretett osztálytársának — Benedek Iluska. 17. Hangai család. 18. Reményik család. stb.

— Évszázó vizsga. Tegnap d. u. tartott meg az évszázó vizsga, a külmagyar-utczai rom. kath. ovoidában. A vizsgálaton Bíró Béla, apát plébános elnökölt. Kivül jelen volt itt számos tanügybarát, érdeklődő és szülő.

Meglepő és szép eredményt volt e vizsgálat. Jól esett hallanunk a kis fiu- és leány gyerekek, önálló, bátor, biztos és szép, hangos feleleteit, a szebbnél-szebb hazafias verseket, dalokat és érekelletű játékokat. Szép volt az egyenesen rendezett pillangó-játék, melyben a kisdédek mind olyan ügyesen szerepeltek. Lelkemező volt az ima, melyet, bensőleg átérzett vallásssággal és igaz buzgósággal imádkoztak a kisdédek. Az izr. és más ajku növendékek ép oly lelkes hazafiasággal és tüzzel szavaltak, mint a született magyarok s így is nevedkedtek. Ez ovoda nagyon szép és ügyes missiót tölt be az ottani vegyes nemzetiségi városrészben; meglátszik — nemzeti különbség nélkül, — minden egyes kisdeden, hogy vallásos, hazafias és hivatását kitűnően értő és gyakorlott övonó vezetése alatt mivelődnek és növekednek. Osztatlan volt ezért az elismerés az ottani övonó Pákey Berta kisasszony iránt, kit az elnöklő apát is nagyon szépen és melegen köszöntötte fel a fényes sikerért.

— Kosárd és Felvincz állomások között fennállott forgalmi akadály elhárított és ezen vonalrész a mai napról kezdve az összes forgalomra ismét megnyit.

— Köszönt. Önagyméltósága báró Jósika Sámuel, ő F elsője személtő kertüli miniszter ut a mai napon Bécsből 313 sz. tornavivodai részjegyet a tornavivó intézetnek a mai kor követelményeinek megfelelő berendezésére ajándékozta. A nemes ajándékért hálás köszönetet mond Wessellényi Miklós az ünnep r. bizottság elnöke, Haller Károly egyleti elnök, Vermes Lajos, ünnepi b. jegyzője, Kuszko István egyleti titkár.

— Születés nap. Czeck tábornok az Amerikában élő 48—49-es amigráns, tegnap töltötte be életének 75 évét. A világsi vegyver letétel óta hazájától távol élő tábornokot a m. hó 15-én történt megállapodás folytán üdvözölte a kolozsvári történelmi múzeum s az 1848—49-es Történelmi Lapok szerkesztő bizottsága.

— Kereskedelmi akadémia vizsgálatai. A kolozsvári kereskedelmi akadémiában a f. 1896/7 tanévet befejező közvizsgálatok junius 10-én veszik kezdetüket s e hó 26-án végződnek és pedig junius 10-től 17-ig d. e. 8-tól 12 óráig az első és középső osztályok vizsgálatai, junius 19-től—26-ig, d. e. 8—12-ig és d. u. 3—6 óráig az érettségi vizsgálatok tartanak. E nyilvános vizsgálatokra az érdeklődőket tisztelettel meghívja az intézet igazgatósága.

— Hymen. Máncz Gyula br. Bánffy Ferencz gazda tisztje Apa Nagy faluból házassági frigyre lépett folyó hó 7-én Szamosujvárt Bartalis Miklós leányával.

— Halálozások. S. Velits Sámuel gyógyszerész Tordán, Bodor Zsigmond dr. Kisküküllőmegye főorvosa Dicső-Szentmártonban elhaltak. Mindkettő halálát széles körű rokonság gyászolja.

— Eljegyzés. Hollósi Kálmán dr. most kecskeméti, korábban kolozsvári kir. közjegyző helyettes, aradmegyei birtokos eljegyezte Nincsek Valéria kisasszonyt, Nincsek Gábor muraszombati birtokos leányát.

— A világ legnagyobb távesőve. A mint a „Lingva Internacia” című Esperanto nyelven megjelenő lap jelenti a világ legnagyobb távesőve a párisi világkiállításon lesz. A táveső lencséjének átmérője 1 méter és 50 centiméter széles lesz. E távesővel az ember a holdat olyan közel látja, mintha csak 100 kilométernyire lenne szemüktől. A táveső egyike lesz a párisi világkiállítás legszenzációsabb látványainak.

— Helyreigazítás. Az „Ellenzék” junius hó 5-én megjelent 127 számában „Rendetlenleg” cím alatt egy közlemény jelent meg, melynek tartalmára nézve megjegyeztük, hogy Maros-Déce község nálunk semmiféle mart mege-ösítést nem kért. Az inakfalvi patakának kiöntése következtében úgy Maros-Déce, mint Inakfalva község nagy kárt szenvedett, de annak nagy részben maga az oka, mert a patakmedrét rendben nem tartotta és ez által nem csak magának, hanem a m. k. államasutaknak is sok ezere menő kárt okozott. A munkásaink tevékenységének ellenőrzését magunknak tartjuk fenn. Kolozsvár, 1897, junius hó 8-án. Sántay s. k. iktetveztő.

— A zenekedvelés rekordja. Königsbachban úgy látszik, nagyon szeretik a zenét. A hangversenyek nagyon telt házak előtt folynak le és valószínű, hogy nem tiszteletjegyek vezérlik a műbarátokat a zene csarnokába. De ezt a szenvedélyt is tulhajtják már. Az ottani lapok ugyanis a miatt panaszkodnak, hogy a Wagnerét, Lisztért, Mendelsóhnért lelkesülő anyák még a csecsemőket is elviszik a hangversenybe, úgy, hogy néha a szőlőlől valóságos filharmonia támad.

Adakozás

a felvinczi árvízkarosultak javára:

Dr. Betegh Miklós alispán, a vármegyei pénztárból 200 frt, gr. Bethlen Géza főispán adománya 100 frt, Felvinczi major-sági pénztár 100 frt, Bisztricsányi Lajos N.-Enyedről 10 frt, Harasztos község pénztárából 9 frt 50 kr, Felszegi Sándor anyakönyvi felügyelő N.-Enyedről 10 frt, Agyagási Sándor Dicső-Szent-Márton 20 frt.

Öz. gróf Bély Györgyné udvarából: Öz. gr. Bély Györgyné 20 frt, báró Solymosy Lászlóné 5 frt, Horváth Pál 2 frt, Szabó Terecz k. a. 1 frt, Opra János 1 frt, Szentpéteri Emma k. a. 50 kr, ifj. Papp

Gusztáv 50 kr, Péter János 1 frt, Márkus Gábor 50 kr.

Gergely István gyűjtése M. Ujvárt, Gergely István N. Enyéd. 20 kr, Stör Ferencz 25 kr, Hari József 20 kr, Nagy Elek 10 kr, Farkas Izidor 10 kr, Barabás Mihály 10 kr, Kubaszek Venczel 10 kr, Lefkovics Mór 10 kr, Áros Gábor 10 kr, Bartha Samuné 10 kr, Pályi Sándor 10 kr, Csupor István 10 kr.

Felvincziek pénz adománya. Gyűjtötte: Szabó János, Takács György, Szilágyi Lajos és ifj. Nagy Elek.

Keresztes Árpád 5 frt, Tóth Ferencz 3 frt, Wohlmann József 5 frt, Oppenheimer Hugó 2 frt, Kónya Béla 1 frt, Kovács Antal 2 frt, Hetényi Béla 5 frt, Detrik Zoltán 1 frt, Gaál János 50 kr, Mihály István 1 frt, Szöcs Sándor 50 kr, Bojaki Sándor 1 frt, Tarján W. Gyula 1 frt. 50 kr, Bokor András 50 kr, Tar Kálmán 20 kr, ifj. Osváth János 50 krajczár, Dornständer József 50 krajczár, Özvegy Bálint Lajosné 40 krajczár, Nagy Samu 50 kr, Kolozsvári Pál 20 kr, Bende Gábor 20 kr, Szöcs János 20 kr, Fodor István 30 kr, Kopács Béni 20 kr, Szabó Ilona 1 frt, Kovács András 30 kr, Szilágyi Béni 20 kr, Gagy Mihály 20 kr, Gagy Ferencz 10 kr, Sipos Mihály 10 kr, Daczó József 50 kr, Takács György 1 frt, Baróthi József 50 kr, Mállyas György 1 frt, Takács Ferencz 1 frt, Lázár József 20 kr, Kőmives György 50 kr, Kuti István 5 frt, Szilágyi Andor 20 kr, Halmen Adolf 50 kr, Kobori István 50 kr, Zeng János 30 kr, Lozsáthi József 20 kr, Balogh Anna 20 kr, Bihari Pál 20 kr, Takács Sándor 20 kr, Ligner Mihály 10 kr, Léplod István 20 kr, Takács Mózes 20 kr, Öz. Bakk Mihályné 20 kr.

(Vége következik.)

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósítái, és sürgöny-levelei.)

Országgyűlés.

Bpest, jun. 9.

A képviselőház mai ülésén Illyés Bálint és Saághy Gyula nagy hatással szözltek a 16-3 ellen.

Molnár Béla Apponyi Albert grófal és Györyvel polemizál.

Utóbbinak a balodal gunyos nevetése közt feleli: van annál nagyobb baj, mint hogy 21 éves korában egy ifju nem gyakorolhat politikai jogokat.

Ennél súlyosabb sérelem az, hogy a 21 éves ifju nem házasodhatik.

Rátkay László magas nívón álló beszédet mondott a 16 paragrafus tárgyalásánál. Előhozta a magyar nemzet jellemvonását, mely szabadságra van teremtve.

Nagy hatást keltett, mikor a sajtótörvényt citálta, melynek első paragrafusa, hogy cenzura mindörökké eltöröltetik Magyarországon. Második pedig, hogy gondolatait mindenki szabadon fejezheti ki.

Juszt Gyula ezután a fővárosban elszaporodott német orpheumok ügyében interpellált, a melyek igazán ti-vornya tanyák.

Kammermayer temetése.

Budapest, jun. 8.

Kammermayert, Budapest volt főpolgármesterét ma nagy pompával temették fel.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölő szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, a kik feljethetetlen leányunk, Mariska elhunytá alkmából részvétükkel igyekeztek fájdalomnak enyhíteni, ez uton is fogadják hálás köszönetünket.

Kolozsvár, 1897. junius hó 9-én

Winkler János

és neje Schuster Anna.

Sétatéri zene.

Holnap, azaz csütörtökön a kolozsvári 51 gy. ezred zenekara este 6 órától 11 óráig játszani fog a sétatéri kioszkban.

Biztosítsunk betörés ellen

a Hazai általános biztosító részv. társaság erdélyrészi vezérképviseleténél Kolozsvárt, a hol előnyös biztosítási feltételek mellett ilyen biztosítások elfogadhatnak.

A betörés biztosítási ágazatra ügynők felvétetnek.

Ugyanitt tűz, jég és baleset biztosítások a legutányosabb díjak és legmáltányosabb feltételek mellett eszközölhetnek. (2—10)

Hirdetések.

Szám. 1871-97.

470. (2-2)

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött egeresi körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazon orvosdoktorokat, kik ezen 500 frt fizetés 160 frt lakpénz és 200 frt uti általánnyal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt folyamodványukat hozzámm 1897. június hó 20-ig annyiával inkább adják be, mivel a később beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A körorvos beteglátogatási díjai a községi szabályrendeletben levén meg, azok irodámban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A körorvos szökhelye: Egeres község.

A választás határnapjául f. évi június hó 26-ik napjának d. e. 10 óráját tűztem ki Egeres község-házánál.

A megválasztott körorvos tartózik állását f. évi június hó 30-ával elfoglalni.

A nádasmenti járás főszolgabírájától.

Kolozsvárt, 1897. június hó 4-én.

Toczauer Ödön,
főszolgabíró.

NEUMANN S.

órás

KOLOZSVÁRT,

Belközép-utca 2. szám.

a „Grand” kávéház
mellett.

Az 1890. évi

budapesti m. ipariskola

kiállításán

éremjellel, díszoklevéllel

és

tiszteletdíjjal

kitüntetve.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy helyben, a Belközép-utca 2. sz. alatt levő volt Stalbach-féle

órásüzletet

megvettem s azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendeztem.

Dus raktárt tartok **fali-, ingó-, és ébresztő órákban**, ugyancsak **óraláncokban** s mind a szakmához tartozó tárgyakban, melyeket a lehető legolcsóbban árusítok.

Órajavításokat két évi jótállás mellett a legpontosabban eszközök. Ugyancsak elvállalok javítás végett arany-, és ezüst és mindennemű ércműveleteket.

Több évi elismert sikeres működésem úgy a budapesti piacon, mint a külföld nagyobb városában feljogosít azon reményre, hogy tisztelt pártfogóim b. bizalmának minden tekintetben megfelelhetek s igyekezem fogok a bizalomnak jó munkával, pontosan s mérsékelt árákkal eleget tenni.

Becsés pártfogását kéri
Neumann S.

473 1-5

Cseplőgép vasárlók

figyelmébe!

Egy kitűnő jó alig használt 6 lóerejű „Hornsby R. & Sons” féle gőzcseplő készlet teljesen felszerelve és hozzá egy Robey-féle külön álló léherező gép eladó a legmegbízhatóbb garancia biztosítása mellett. Értekezhetni lehet alatt irt tulajdonosnál, hol a gépeket meglehet nézni, esetleg ki is lehet próbálni. Levélbeli megkeresésekre válaszolok.

Venni szándékozók kik gépem megakarják nézni, szíveskedjenek legkésőbb f. hó 30-ig jelentkezni.

Posner Samuél,
Sepsi-Szent-György, Daczó-utca 16. sz.
Háromszék-megye.

474. 1-1

Az 1895. évi caira s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármelyik csúszos bántalmait u. m.: köszvény, csusz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a monyiban gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri beörszólásnál a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb hatású 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapest: Török József ur gyógyszerárán király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszerárán váci-kört 17. sz. — Ugyancsak a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárán, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíthetők.

Ugyancsak Kolozsvárt: Hintz György, Wolff János, Fraxler László és Páll Gerő uraknál.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, hogy a helyi piacon évek óta fennálló butorraktáromat és kárpitos műhelyemet

BELTORDA-UTCZA,

LYCEUM ÉPÜLETBE

helyeztem át.

Raktáron mindennemű salon garnitúrát, hálószoft, ebédlő berendezéseket, politúros és lakos fabutorokat, tákrók, képek, hajlított thonet székek, ugyancsak ágyfák, löször- és ruganyos madráczok, szőnyeg és bőrdívanok (heverők) stb. nagy választékban olcsó árban kaphatók.

Elvállalok mindennemű kárpitos munkát úgy helyben, mint vidéken is és minden nálam készített áruért kezességet vállalok.

Főtörökvesem ezentúl is oda irányul, hogy tisztelt vevőimet pontosan és a legjutányosabb árak mellett szolgáljam ki.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve vagyok mely tisztelettel!

MAYER GÉZA,

kárpitos és butor-raktáros.

[Beltorda-utca, Lyceum-épület]

457. (2-10)

MAYPOLE SOAP

fest minden színben és árnyalatban.

Legújabb találmány házi festésre!

A KÉZ A FESTÉS UTÁN
MAYPOLLA. MÁS FESTÉKKEL

Korszállított találmány 500% megtakarítással!

Ez a világhírű szappan 15 perc alatt egy kevés forró vízzel ruhát, blouzt, gallért, selyemszövetet, bársonyt, satint, creton, batistót, gaszt, ingot, harisnyát, zsebkendőket, kesztyűt, szalagot, csipkét stb. bármilyen seínre fest; minden ruhát ujja varázsol; a festés színtartó, nem fakul, megregeates, a szövetet nem romlja. Egy darab 40 kr. (Fekete 50 kr.) ez egy női bluzra elég. Minden darabhoz használati utasítás van mellékelve.

Szabadalmazva az egész világon

The Maypole Company Limited, London.

Vezárképviselet Osztrák Magyar Monarchia, Balkánállamok, Török és Görögország részére:

SONNENSCHNEID LIPOT

Budapest, Arany János-utca 15. szám.

Kapható: Poszler és társa, Kovács P. és fia főtér 31. Schuster Emil főtér 12., Segesváry és társai ezeltől id. Mischbacher J. B. orvóknál. Burger Frigyes és dr. Hintz György gyógyszerárán.

439. (4-10)

Egy gazdasági ispán

azonnal alkalmazást kap;

465. (2-2)

levelek

GAJZÁGÓ TIVADAR-hoz

Bácsba, p. Kolozsvár czimzendők.

Olcsó bevásárlási forrás

FRANK KISS JÁNOS FIAI

ÜVEG ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSÉBEN

Kolozsvárt, főtér 33. sz.

Az üzlet teljes felosztása miatt

mélyen leszállított árak!

Étkező készletek	5 frt 20	artól kezdve feljebb
Kávés készletek	2 frt 80	" " "
Fekete kávés készletek	1 frt 90	" " "
Mosdó készletek	2 frt 40	" " "
Liqueur készletek	80	" " "
csigával ellátott függőlámpák	3 frt 30	" " "
Fekete kávés csészék	6	" " "
Kávés csészék	14	" " "
Theas csészék	15	" " "
Virágtartók	15	" " "
Arcképek	10	" " "

és minden itt elő nem sorolt tárgy, valamint a képkere-
tezők is ily arányban leszállított áron számíthatnak!

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

Frank Kiss János fia

464 [2-x]

Ajánlom részlet-fizetésre

a világhírá

CHICAGO

kerekeimet, a melyek a legfinomabb valódi angol-aczélból vannak készíve és minden ez évi ujjitással ellátva, (u. m. D forma magas váza, le és feltehető 62-72 átviteli kerékkel, a mely össze van kötve a hajtókarral és így minden kerékpáros tudja annak nagy előnyét) a gép súlya 11 és 13 kg. T. vevőimet, úgy hölgyek, mint urakat saját gépemen fűdött és nyílt helyiségben díjtalanul megtanítom.

Nagy kerékpárjavító műhelyem van, úgy, hogy minden munkát jól és gyorsan készítek vidékre is.

Minden családnál szükséges egy varró-gép,
azt pedig legjutányosabban csak

Bernáth Ede Sándornál

(Vashid mellett)

lehet kis havi részletfizetésre úgy a vidékieknek, mint a helyben lakóknak venni.

Nagy raktáron van: Singer, Medium, Titania, Minerva, Howe, Cylinder, Láncszemöltő, Gritzner, kis és nagy Körhajós, Kézi, Harrisny-kötő és a legújabb Kézi himző-gép, a melyen 1/2 óra alatt bárki megtanul dolgozni.

A régi gépet becserelem bármely fajtára. Javításokat olcsón és jól végzek.

442. (11-15)

Az „Adria” kerékpár

Az „Adria” kerékpár

Az „Adria” kerékpár

Az „Adria” kerékpár

Az „Adria” kerékpár

Az „Adria” kerékpár

Az „Adria” kerékpár

Az „Adria” kerékpár

Egy évi gyári jótállás. Egy évi ingyen javítás.

Kitűnően berendezett mechanikai műhely.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Erdélyrészi vezérképviselet:

Grósz Frigyes urnál, Kolozsvárt,

472. (2-*) Főtér 7. sz. Takarékpénztári épület.

a legjobb és legelegánsabb kerékpár!

az összes műszaki virmányok felhasználásával a legkitűnőbb angol anyagból van készítve.

a hazai gyáripár egyik diadala.

már az angolok által birt ázsiai gyarmatokon is hódított magának piacot, minden versenyen első díjakat nyer.

egyenletesen könnyűjárású, gyors és biztos.

tartósságánál és megbízhatóságánál fogva a legolcsóbb kerékpár.

könnyű fizetési feltételek mellett kapható az alulírt vezérképviseletnél.

ELŐPATAK

GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógy-vize Európa legjelesebb bálnelégusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvízének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásúknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorfájás, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor és belsőbb, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rástörő és kedélykórban, máj és lépdeganatokban, az epe kivetése csöveinek hurutos bántalmában, sárgaságban, epakövekben, a poszgerj s váltólázakból származott lépdeganoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőségben zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmában kezdődő húgy- és fűvénykő lerakódás a húgykőképződéseknél, a méh idült tömléseinél, daganiál, fehérfolyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csuszajokban.

Az ásványvíz használatával kapcsolatosan újonnan berendezett meleg- és hideg ásványvíz-fürdők, friss kecske-tej, hidegvíz gyógyfürdő, massage, svéd-tornászati áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van orvos, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba áll a közönség rendelkezésére napi ár 60 krtól fennebb. — A szobák árai május 15-től július 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30%-kal olcsóbbak. Az éttermekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak parkok, erdei sétányok, olvasó, zongora- és társalgó termek, tornászati, csónakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások; ugyancsak egy elsőrangú cigány-zenekar.

Vagyontalan betegek hatóságai ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíj-mentességben részesülnek.

A bármely irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasút állomáson szállanak ki, honnan 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társas kocsik szállítják a gyógyvendégeket; társas kocsin, ha csak egy személy jelentkezik 2 frt; több személynél személyenként 1 frt 30 kr. fizetendő. Egy magán-kocsi díja 3 forint. Ezen kocsikra jegyek a földvári állomásfőnöknél válthatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1897. május hó.

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

462. 2-20.